

Csipkemorzsák 2.

Mitől fonal? mitől cérna?

A definíció szerint:

Fonalaknak nevezik a szálanyagok elemi szálaiból sodrással nyert és az elemi szálaiknál sokszorosán hosszabb terméket.

A **cérnákat** két vagy több fonal (többszörös cérna) összesodrásával állítják elő.

A legfinomabb az egyiptomi pamut cérna.

- Miből lehet csipkéket készíteni?
- Szinte bármiből...

Ez így nem teljesen fedi a valóságot, de nagyon sokféle szálból.

Csipkéket elsősorban **természetes szálaból** készítünk. Ezek a szálak lehetnek növényi és állati eredetűek is. Csipkeverésre leggyakrabban használt növényi alapanyagok a pamut, len, kender.

Állati eredetű alapanyagok a gyapjú, hernyóselyem. A felsorolt alapanyagokból készítenek külön csipkeverő cérnákat is. Ezekre a cérnákra a nagyon finom, egyenletes kidolgozás jellemző.

Hazánk több településén jó bevételnek számított a selyemhernyó tenyésztése, amit kellő ideig kellett „nevelgetni”, táplálni elsősorban eperfa levelével. Leadás után a selyemfeldolgozó üzemek végezték a további munkát. A

<https://behir.hu/bekescsaba-anno-a-csabai-selyemtenyesztes-es-selyemfonoda-emlekezeterre> cikkben olvasható, hogy az ország legnagyobb selyemfonodáját 1909. szeptember 15-én, avatták fel Békéscsabán. Az impozáns vöröstéglás épületben, a tágas világos termekben 300 munkás dolgozott. 128 olasz gyártmányú gép főzte a gubókat, majd a fonógép a vékony selyemszálakat vastagabbá fonta össze, melyeket átvezetett az orsózóba, ahol motringgá csomózta össze. Néhány eperfa még emlékeztet erre, pedig a második világháborúval vége szakadt ennek a finom alapanyag gyártásának.

Selyemhernyó gubója

Magyarországon volt rá kísérlet, hogy gyapotot termeljenek, de ez nem volt sikeres. A lent és kendert viszont meg tudták termelni: (fotó a Jantyk Múzeumból. Békésről)

Eleink otthon dolgozták fel a saját szükségletnek megfelelő fonalakat elsősorban a szövéshez. Álljon itt egy tábla a békési Jantyk Mátyás Múzeum faláról, melyről láthatjuk, hogy mekkora munkát jelentett a fonalak előkészítése. Kár, hogy a köztudatból ez a tudás elveszett már...

